

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG,

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem küldünk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolós szerkesztő
Biro Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félfévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landemann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 50
Hirdetéseket a legutóbbi évtől arban közlünk.

Vármegye és közigazgatás.

Iria: Wlezmány Üdön.

II.

Butka. 1900. július hó.

A szabadon, feszélyezetlenül működő vmegyei önkormányzatra, a parlamentaris kormányforma alatt — *nemcsak közjogi helyzetünknek fogva*, — de absolute oly nagy szükség van, hogy ha az, a mult hagyatékából nem maradt volna reánk, most kellene azt életre hozni. Ezt érezte az 1848. évi törvényhozás is, sőt alkotói oly nagy súlyt fektettek a vmegyék önkormányzatára, hogyha a parlamenti kormányforma behozatalával azt veszeljéztetve látták volna, az előbbi az utóbbinak aligha áldozták volna fel.

A vármegye önkormányzati tevékenysége, össze nem zavarható, a népgyűlések rendeltetésével, a mikre t. barátom célzani látszik. A vármegyék termeiben szabadon megnyilatkozó közvélemény, átiratok után, elementaris erővel hat az országos közvélemény megalkotására — sőt még a képviselőválasztásokra is befolyással bír, feltéve azok tisztaságát.

Mert habár a képviselő nem tartozik felelősséggel választóinak és a vármegye sem utasítási, sem visszahívási joggal nem bír (mert ezek ellenkezőnek a népképv. kormányforma lényegével) mégis, a nemzet lelkéből spontán megnyilatkozó közvélemény nagy súlylyal kell, hogy birjon elhatározásaira és súlylyal bír az, a kormányzat szellemére és vezetésére is. — De a vármegyei önkormányzat tevékenysége, a politikai élet mezején nem merülhet ki.

Amely nemzet a szabad társuláskból fakadó munkásságban nem keresi erejét, — de mindent a kormánytól vár — az éhhetetlen, szabadságra nem — csak szolgálásra érdemes.

A nemzet tagjai szétszórta keveset tehetnek, de önkormányzati testületeik által, életet önthetnek minden közgazdasági, közművelődési, jótékonyági, emberbaráti, közegészségi s több efféle közérdekű, a nemzet életére, szellemi és anyagi fejlődésére egyaránt fontos tevékenységbe. — A vármegye mint önkormányzati testület, szakosztályokra osztva, utat törhet, irányt adhat, építhet, teremthet. — Jelentékeny szerep jut a vármegyének a végrehajtó hatalom minden ágában, az ellenőrzési és felügyeleti jog megfelelő módon való gyakorlására, továbbá az országgyűlési képviselő választások intézésére és végül a vár-

megyék budget joga szintén komoly bírálatt tárgyat képezi.

Hogy mindezen kérdésekkel behatároltban és az ügy érdekében ezeket megillető őszinteséggel Dókus Gyula t. barátom nem foglalkozik, csak óvatosságának tulajdonítom. — Mert feltételezem, hogy a vármegye, szelleméhez és multjához híven, azon felfogást, amit a vármegye határozataiban és felirataiban kifejezett, most is osztja. A multak bűneinek bevallása az egyedüli út, a jobb jövő megépítéséhez.

Aki orvosolni akar, határozott és nyílt alakban tegyen diagnózist.

Ha Dókus Gyula barátom művének szellemét tekintem, látom: hogy a leglényegesebb *szervezeti hiba* az, hogy a vármegye önkormányzati joga meg van bénítva. — El kell tehát hártani a bénító körülményeket. De nem az 1848-iki törvény hiányainak, sem nem az önkormányzati közigazgatásnak, az állami közigazgatással összehasonlításból eredő következményeknek előtérbe tolásával. — De mondjuk ki, hogy mércékelní kell a kormány hatalmi befolyását, lehetlenné tenni az önkénykedést. — A szervezet felszabadulván bilincseiből, azonnal érezhető lesz annak életrevaló, szabad működése. — A mai kormány ezen utra lépett és ez nyújtja a garantált, az alkotmányt és szabadságot biztosító, vármegyei önkormányzati jog kifejlődéséhez.

Mielőtt tovább mennénk, vegyük bírálatt alá az önkormányzati testület alkotó elemeinek és hatáskörének kérdését. — Erre nézve Dókus Gyula barátom, az emlékirat 39-ik lapján rövidesen azt mondja: »A tvtatóságok egyenlő jog- és hatáskörrel gyakorolnak az önkormányzatot és teljesítenék az ellenőrzést és felügyeletet. — Mégpedig $\frac{1}{2}$ részben a legtöbb adófizetők, $\frac{1}{2}$ részben a vármegye területén lakó okleveles polgárok választottságából és $\frac{1}{2}$ részben az adózók választottjaiból alakult bizottságok által. A közgyűlésen a főbb hivatali személyzet ülés és szavazati joggal bírna.«

Az okleveles polgárok választottsága komplikált, sőt kivihetetlen voltánál fogva, el nem fogadható. De nem is szükséges, mert az oklevél különben is előnyöket nyújt, a jelenlegi törvény szerint is. Ha azonban egyáltalában a honoratiókot osztályának életre hozása okszerűnek mutatkoznék, ezen esetben ha lenne inkább kívánatos, hogy azok, akik doktori, ügyvédi, vagy mérnöki oklevéllel, továbbá akik gazdasági, kereskedelmi vagy

ipari akadémiától diplomával bírnak, ha a vármegye területén laknak, vagy itt birtokosok, jelentkezősekre, a tvtatósági bizottsági tagok sorába felveendőek legyenek.

Nem tudom, mit kell érteni a »főbb hivatali személyzet« alatt. A személyzet gyűjtő neve alatt az irodai személyzet is érthető. — Tehát mondjuk világosan. — Az alispán, főjegyző, árvaszéki elnök, főügyész, főorvos, főpénztárnok, főmérnök, kir. tanfelügyelő, kir. pénzügyigazgató, a gazdasági egyet elnöke, a közművelődési, közjótékonyági, közegészségügyi és egyéb államilag jóváhagyott, hazafias, *nem nyeresékes*re alakult társulatok és egyletek elnökei, állásuknál fogva, a tvtatósági bizottság tagjai közzé felveendőek.

A jelenlegi osztályozást azonban nem bolygatnám.

Hogy minő jog és minő hatáskörrel lennének a tvtatóságok felruházandók és miként gyakorolnák hatáskörüket? Ezen kérdésekre az emlékiratban kielégítő választ nem kapunk.

A tvtatóság nevezetesebb jogaira nézve, már fentebb említést tettem; ismételve is kiemelendők tartom, hogy nagy súlyt fektettünk azon óhajtatunkra, hogy a *vármegye a főrendiházban követe által képviseltesse* és igyekezzünk ezen eszmények országsszerte közvéleményt teremteni. Nagyrétkü joga lesz ez a vármegyének, melynek forrásból merítendi jövőjét, erejét, hatalmát. — Biztosítékul szolgálánd az, minden esélyekre, amelyek a parlamentaris kormányformával, nem ritkán, együtt járnak és válságokkal fenyegetnek. — Ki tudja nem képezendő-e ez mentő-szeret alkotmányos szabadságunknak! Hogy jogait miként gyakorolja a vármegye?! Erre csak egy válaszunk lehet, a közügyeket közgyűléseiben, a magánügyeket szakosztályok által intézi.

Szerintem a vármegye évenként csak 2-szer tartana rendes közgyűlést.

Amennyi része van a közigazgatásnak, annyi szakosztályt alakítana.

Minden ügy mielőtt a közgyűlés elébe kerülne, előbb a szakosztályhoz lenne utasítandó.

A tvtatóság rendszerinti elnöke a főispán, helyettese az alispán.

A szakosztályok elnöke az alispán, helyettesét minden szakosztály kebeléből választja. A szakosztályok havonként tartanak ülést.

A tvtatósági bizottság 3 évről saját kebeléből választ főjegyzőt, ügyészt. A pénztárnokot élethosszra nevezi ki.

A pénztárnokot rendes fizetéssel honorálja. A főjegyző és ügyész a gyűlések tartamára napidijakat kapnak.

Minden a vármegyéhez érkezett önkormányzati ügyeket a főispán, távolléte esetén, az alispán veszi át és azokat a vármegyei külön iktatóba küldi.

A szakosztályi ülések előtt a vármegyei főjegyző, az önkormányzati hatáskörbe tartozó iratokat szakosztályok szerint regisztrálja és a szakosztályban vagy maga előadja, vagy egy tb. aljegyzővel előadja. A levett tárgyakról tárgysorozatot készít és a közgyűlésnek a javaslatokkal együtt előterjeszti.

A vármegye önkormányzati körében felmerülő szükségleteire, saját vagyonának kamatjait és esetleg pótdadókát befolyó jövedelmeit fordítja.

A költségvetést a szakosztály terjeszti elő. A pénzeket a pénztárnok kezeli. A számvevői teendőket az állami számvevőség teljesíti.

Ezeket így rövidesen jelezvén, ezekből látható, hogy én az állami közigazgatást, a vármegyei önkormányzattól, amennyire lehetséges, egész elkülöníteni kívánom és csak annyiban tartatnám fel az érintkezést, amennyiben ezt az önkormányzat és a jó közigazgatás érdekei egyaránt megkövetelik.

Zemplénmegye csendes.

Tolcsva, aug. 2.

Hiába szeretnék elodázni, hiába akarjak halogatni, — a rázkódtatások és válságok vihara feltartóztatatlanul közeledik felénk. Már érezzük vészjósló lehelletét. már halljuk tompa dűborgését, — tudjuk jól, hogy rövid időn ki fog törni s megoldja mind ezeket a kínosan függőben lévő kérdéseket. Törni fog, vagy szakadni, jobbra vagy balra, de el fog dőlni minden. Ugy lehet, hogy összeomlik ez a mi egész korhadt közjogi alapunk, s a romjaiból egész új helyzet, új világ fog megszületni.

Minden valószínűség azt mutatja, hogy ezek a nagy közjogi viharok a jövő parlamenti ciklus alatt fognak lezajlani. Ez a ciklus olyan korszakalkotó lehet Magyarországot történetében, amilyen még tan egy se volt. S talán évszázadok, talán nemzedékek sorsa függ attól, hogy milyen képviselőházat fog Magyarország a jövő év tavaszán vagy őszén összeválasztani. Becsületes, önzetlen, erős és hazafias testület lesz-e, amely nem engedi az ország jogait és szabadságát elalkudni, vagy Bánffy-féle, pénzén összevásárolt zoldos tömeg, amely megvásárolt urának parancsára kész mindent eladni, mindent elárulni? — Egy öntudatos, bátor és becsületes parlament független és boldoggá fogja tetheti az országot, — egy megvásárolt szolgálóparancsotól szolgásgába s nyomorúságba döntheti.

A járadékpapírok, valamint az állami- és magánsorsjegyek jelenlegi alacsony árfolyama ezek megvételét megtakarított összegek legjobb elhelyezésére ajánlatossá teszi. Bővebb felvilágosítást nyújt a

Bankeyesületi Váltóüzlet Részvény-társaság BUDAPEST,

mely ily államkötvényeket, valamint állami- és magánsorsjegyeket olcsó hávi részletre, több évi lefizetésre elad.

Képviselek,

kik ily értékpapírok eladásával, valamint sorsjegytársaságok összeállításával foglalkozni hajtanak, magas jutalékban részesülnek.

Hivatalok, ügyvédek, kereskedők figyelmébe.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy egy a legjobban működő

írógépet

szereztem be, és ezen az alábbi díjszabás mellett mindenféle írottat leírok és sokszorosítok.

Leírások árai:

Egy oldal fölötti nagyságig, magyar vagy német nyelven kézírásról	— kor. 40 fill.
Időgen nyelvű munkáknál, oldalanként	60 ..
Különböző címek levélborítókra írva 1000 db.	6 ..
" " ragasztólapra írva 4000 db.	7 ..
" " sokszorosított levelekre 1000 db.	6 ..

Sokszorosítások árai:

Az első oldal	2 példányban	— kor. 50 fill.
" " "	5 példányig	80 ..
" " "	10 példányig	1 ..
" " "	50 példányig	50 ..
" " "	100 példányig	2 ..
" " "	200 példányig	60 ..
" " "	200-tól feljebb minden 100-ért	50 ..

Minden további oldalnál 10%-os engedmény.
Külzet 5 példányig csak fél oldalnak számít.

A számítás alapját a gépen írt 33 soros oldal képezi. Nagyobb munkák, állandó, folyó v. különleges szakmítvek egyezség szerint *Állami v. városi hivataloknak és ügyvédi irodáknak 10% kedvezmény.* Fenti árszabásnál a papírt munkaadó adja, kívánatra azonban, üzletemből, ahol minden minőségű papírból nagy raktárt tartok, annak olcsó felszámítása mellett a papírt is adom.

Vidéki megbízásokat postafordultával intézek el.

Legszigorubb titoktartás üzleti elvem.

Számos megbízást és becses pártfogást kérve maradok S.-A.-Ujhely, 1900. július hóban alázatos szolgálja

Deutsch Salamon

papír, fűszerkereskedő és könyvtár, gymnasium mellett.

Eladó ház.

Deák-utca 812. számú ház örök áron

jutányosan eladó.

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasút) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett nagy kiterjedésű források közepette, pompás sétányokkal, Tükürkád- és fonyófürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely idegyógyosság, légzőszervek bántalmában szenvedőkben, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdőfürdő május 15-től szeptember végéig. Elő- és utófürdőban tetemes árcengedés. Fürdőorvos Dr. Neubeuer Laj. s. Posta és távira állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló vagy Budapest-Rutka-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság Iglófürdőben.

Szivattyuk Mérlegek

26—16 Mindenféle csövek.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

I. Schwarzenbergstrasse 6.

W. GARVENS, Bécs

I. Wallfischgasse Nr. 14

Kaphatók gép-, vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kőművelvállalatoknál — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Hirdetések

Közvetítésre legalkalmasabb Zempléni vármegyének legelterjedtebb lapja a „Felsőmagyarországi Hirlap.”

5599/1900 tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Párnahaj Andrásné** szül. **Polyák Mária** végrehajlatának, mint ismeretlen tartozkodású **Polyák János** ügygondnoka végrehajtást szenvedő elleni tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírósg) területén levő **Veletje** községében fekvő a velejtői 16. sz. tlykben foglalt 1. (31—32), (191—192), (273—274), (298—299), (350—351), (425—426), (465—466), (512—513), (560—561), (611—612), (653—654) és 700—701) hrszámú jöszágtestből B. I. sorszám alatti **Polyák Jánost** illető jutalékra az árverést 1139 koronában ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi október hó 1-ik napján déljötti 10 órakor** **Veletjen** a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 % -át vagyis 113 kor. 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Satoralja-Ujhelyben a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1900. évi július hó 13-án.

Ruby,

kir. törvényszéki albiró.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban egyszeri közlésért 5 sorig 50 fillér fizetendő. Cím nélküli hirdetésekrol készségdel ad felvilágosítást a kiadóhivatal

Apró hirdetések

közvetítésre

legalkalmasabb Zempléni vármegye legelterjedtebb s egyetlen politikai lapja

a

Felsőmagyarországi Hirlap.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

E rovatban egyszeri beiktatás 5 sorig 50 fillér, minden további szó 4 fillérbe kerül, vastagabb betűkből 8 fillér. Felvilágosításokat szives készséggel ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bekioldatik.

Vidékről bekioldhatók az apróhirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apróhirdetés szövege is feljegyezhető.

Elegáns levélpapírok

dobozonként

1 koronáért

KAPHATÓ

Sandesmann Miksa és Társa

könyvkereskedésben

Satoralja-Ujhely

Wekerle-tér 502.

Söwinger Menyhért szobafestő

S.-A.-UJHELY.

Koroná-utca 701.

Ájnlkodik ugy helyben mint vidékre: templom-, szoba-festésre és tapétázásra jutányos árak mellett.

2--3 iskolai tanuló

(fiu vagy leány)

teljes ellátást és gondos ápolást kaphat

özv. Wolf Jakabné

Kazinczy-utca, Kun ut házában.

Jó karban levő

gymnasium 1. osztályára szóló

TANKÖNYVEKET

keres megvételre egy tanuló.

Sérvkötők

(Elsőrangú gyártmány.)

nagyválasztékban kapható

Landesmann S.

szijgyártó üzletében

S.-a.-Ujhely, Rákóczy-utca.